

①

आध्यात्मानीसवा ॥२८॥

॥ श्री ॥

श्रीमदनांतवसव्यायनमः॥ रघुनाथचरीत्रअतिसुरस परीसतांअंतःकृष्ण
 उल्लास सांडुनिआठवविसरास मनजालेंराममये १ रघुविरमहिमांवीशे
 ष श्लोधावणाधांविनलेमानस तवतेउन्नतहोउ निसावकावा राममयेजाहा
 लें २ बुद्धिधांविनलीवेगेंकुरण गणावणाजमदंद्यावेगुण तवतेबोधरूप
 होउन राममयेजाहाली ३ तोंभीतासआलाआवेश कीधणीवरीवणावा
 आपोधाधीश तेनैतन्यरूपविशेष राममयेजाहालें ४ कासवालीआहं
 कार पावनसुणोरामकृष्णधीपार तोब्रह्मानंदिंबुआलासाचार निरहंका
 रहोउनिं ५ ऐकतारघुनाथचरीत्र श्रवणाहोउनीगेलेंवीत तवापरमआ
 नंदत इतरस्पर्शरात्रोनिशां ६ रघुविरपाहावणावेळोवेळी हेवीचसुणोंचे
 तलीआळी रसनांआनंदेंनाचोंलागली रघुनाथचरीत्रवणाविया ७ रघु १

(2A)

नाथवरीश्रद्धाप्रमोद सेवावयाद्याणजाले मीलितं येवंसर्वेद्रियेदं रघु
नाथीलीनजाहाली - वक्ताहणेदशेंद्रियातें जीव्हेसीभाग्यआलेंबहंत रघु
पतिवेगुणवणीति ब्रह्मनंदेंकरति ९ श्रोतेह्यणतिआमुवेश्रवण दशेंद्रिया
माजीधन्य पुटंबोलेकथानुसंधान गुणकांउसुरस १० सत्ताविसावेंआध्या
इंक्थन रघुगजेंवधीलाकुंभकर्ण उद्विग्नजलातावण तोसाहाजणविर
उठिले ११ माहांपार्श्वदआणीसहोदर देवांतवनरांतकत्रीक्षीर अतिव्राण
मंदोदरीपुत्र बाक्रजीतावाकानिबंद १२ वेउनिव्यातुरंगसेनां साहीवा
लीलेरणांगणां रणावधेंवाजतिनागां हेवतांमनीवीटहोये १३ माहांद्वार
उघडुन बाहीरनिघालेसाहिजण परीविरश्रीयानारोयेवीपुर्ण वेगेंरणं
गणांपावले १४ तोसाहीरभावरीआणोनिं सीरेंटाक्रीलींरथानिं हेसाअप

(3)

शकुन होतां ते सणी मनी वीसाले साहि जपायें १८ देखतां आसि तवे भार
 सपारी मित्रावे उठीले विर घेउनि पर्वत तरवर समरंगणी मी सळले १९ ना
 ससावे आसि पंजर बळें वी विहारीति वानर म्दघटवत फोडिती सीर व्रीपु
 गी फळें खुण होति २० आणी वार वृषी वामार सुषोभा घारी ले आसुर तवंतोन
 रांत वरा जपुत्र तुरंगारूढ धां विल २१ तो तुरंग शमवर्ण व्रीं क्षीमा र्ण वीये
 हृदये रत्न व्रीं मुसेंत आटीले चंद्र दिवा ते वंतुं गेत्तम वीति ला २२ व्रीं ज्या पह
 वी वातो ये घडिला व्रीं उच्चैश्रवा वाद्य २३ अला सुपर्णाहुनि वेग आगळा ऐ
 सा प्रवेश ला परदली २४ जैसी प्रकट वी विद्यलुता तैसी वरीं शक के आसीलता
 आकांत वक्रवत प्रीरतां दृष्टी न दिसे व्रवणातें २५ आश्रगज खड्डु शेरी पाही
 ती नही मिळाली यां येवठाई तदनंतर ते समई ख्याति वेली आडूत २६ आठरा

3A

लसवान्नरश्रेणी नरांतवें मारीतीतेशणी कीं वीतसारीले द मयावणी आंगदेंडु
हुनीलशीलें ॥ आणीवारनरांतवावामार वान्नरउभेनराहतिसमोर
सहस्रावधीवान्नरधिर घायासरीसेपाडीतसे ॥ धांवेजैसाजेविंहुतांत तै
सालोटलावाळीसत कीतरुकीआवृत्तान्त विद्युत्पांतजाहाला ॥ तैसाआंग
द्वारेगेलाला वृठोरपाणीप्रहरदिधला नरांतवावाअंतजला आश्वासहितते
वेळी ॥ नरांतवृपउतांयौचेजण आंगदावरीपउलेवट्टंतजण माहां
पार्श्वद महोदरदारुण देवांतवृमणीरीमिण ॥ हातिपर्वतरोनचेअन उ
भाठावृलावाळीनंदन यौघांसीपुध्वरीतांपूर्ण आंगदसंवृरींपडिपेल
॥ धांविठेपाठीपाखेतिचेजण ऋषभनळवाघोनंदन नळेंपर्वतराकोन
महोदररणीपाळिला ॥ देवांतवासमीमहनुमंत येउनितयाप्रतिबोल

(५)

त तु श्रेदेवांतकनामस्य कोणं भूटं ठेवीलें ३० नीनाशिकानामरतिकंत की
 ज्यानाम ब्रह्मवारीवर्थ कीनाम जंगवें आदिस ते अंधासांत परियेला ३१
 जंबुक दृष्टी देवतांपळे त्यास कुंशीनाम ठेविलें दोन्ही नेत्र कोणं वजाले कम
 कनेत्रनाम त्यासी ३२ आशंगकानाम भागीरथी की आनुसयानाम ज्यारी
 णी प्रति की बाळ विध्वंसीनी इति जन्मसा विविनाम साजे केविं ३३ कोभान्नमा
 गतां नमि के वृण त्यासी इंद्रनाम ठेविलें पूर्ण की शिरसि धुनाम जाण परी त्या
 तक्रहि मीठेनां ३४ आजार सकानाम पंडित काष्ठवाहकानाम नृपनाथ द
 रीद्रियासीनाम यथार्थ कुंवर जेविं ठेविलें ३५ जैसें आज्यागळस्तन की मुखमं
 उदावधीरवर्ण की गर्जना वेविशाळ नयन तैसें वीजाणनाम तु श्रे ३६ नाथ
 नासी सीहासन की खानांसी आग्रउजे वामान की दिव्यांबरें परीधान उक्षासी

(4A)

करविलें ॐ कनकवशधोत्रयासीह्यति श्रीवर्मग्रहीवालोहहाति श्रीयशी
यानामभारद्वाजह्यति देवांतवनामतैसंतुशं ॥ ऐसेंबोलोनिवायोकुमर
हृदइंदियलालताप्रहर संपलदेवांतकावासंसार तों श्रीविशसत्वरधांवी
नला ॥ हनुमंतेंविज्ञाळवृक्षवेउनि श्रीश्रीगमरवापावलाते शणी रूपमें प
र्वतघालोनि माहांपार्श्वदमासीला ॥ ऐसेंअतिद्रष्टेदेवोन सारशीयासीह्य
णेप्रेतिंसंदन हाआहेकोणांवाक्या हापोनपुसततयासी ॥ सर्वसिआल
सकरुणा रामांवरीधांविनला आपण जेसामाहांविरनीमग्न तैस्यापरीधांविन
ला ॥ सहस्रचोउसावेरशी आपणांसहिनारोपेगति रणांगणीचोताळ
ति नवलकरीतीकपीतेहं ॥ अतिद्रष्टावेस्तुळशरीर इंद्रजीताऐसावीप्र
तापविर सासमोरआलेपांक्वान्तर पर्वतहातिंचेउनियां ॥ गवयेगवा

(५)

सवुसुद शरभप्रणीपां चवामेंद पर्वतरात्रीतिसुबद्ध येवदांवीतेवेढी ७८
 अतिव्रायेंसोडिताबाण पर्वतरात्रिजेपीष्टवरुन शरीरवीढीलेपांवेजण
 फउलेआरंभतधरणीये ७९ विप्रियणसमुसेर घुनंदन हाआहेकोणांवा
 कोण येरहणेहभावणांवनंदन नामाभीधानअतिव्राया ८० हाआहेवहं
 ततेजागळा ब्रह्मदेवेंयासीवरिधला हणोनियानीवारसकळां पूरुषार्थ
 आद्भुतययावा ८१ काटीलीयावावीमावसनी जेविंनीशांतिंप्रगटेवासर
 मणी कीयज्ञकुंजांतिलमाहाआनिं पाजीव्रिंकुकोनिवेतविला ८२ तोंवीनवी
 सुमित्रानंदन मीचयासीयुधव्रीन आवध्यहणेसितारमण वीजइहोइ
 रणांगणी ८३ व्यापचढउनिसत्वर पुढेंधांवेसुमित्राकुमर हणोअतिव्राया
 तुसेंवासीर वीटंवीन आजीवारयंशी ८४ तुसेंस्तुबसुस्मदेहेतोही वेगळीक

७

5A

रीनसमरंगणी आतांलंकेसीप्रीसोनी वैसेजासीलमाधारा ६२ हुतांताची
याभुवांत सांपडलेतितुम्हीराक्षससमस्त कुंजरगेलप्सीवृद्धरींत तोवैसाजा
इलमाधारा ६३ काढेंपाडाचालोनी बोदुनिआणीलेतिरणांगणी रुजंगावे
ववंतुनी मुषकवैसाजाइल ६४ अतिक्रायाहणेंतेसमई तुम्हीविरहणा
विताआपुलेठाई माहांव्याघ्रसोंगयाहिं जंबुजंजैसेचेतलें ६५ नरनरपजा
लावेषधरुण परीत्यासीकण्हीनमानीतेजण विंवरीवरीवैराग्यदाविपूर्ण
परीअंतरीत्यागनहेची ६६ प्रारब्धाराणिलेतिलवलाहिं जालआतां
क्रोणाचेपाई येमपुरीससर्वही वस्तीवरीतिलनीश्रयें ६७ स्वर्गीतुमवेपी
तुगण कृत्येवरीतातिवैसोन समाचाराचारणेंहणोन तुम्हांसपाठविन
येकाढी ६८ ऐसोंअतिक्रायाबोलतांववण सुमित्रहणोरेशत्रुसावधान

6

सांभाळी आतां माझे बाण तुझे प्राण हर्ते जे ६९ तों अति कायें लोटला स्पंदन
 जे धातु वणी मंडित पूर्ण मित्र कर संख्या वार जाण श्वेत वर्ण जुंपीले ७० लक्ष
 मणें सोडिले पंचबाण की पंच वपळानि चतीने घीं दुन लंकेचा पुत्रें देखुन शे
 जीला बाण ते वेढी ७१ परम वपळ अति काया ती लुके शर तोडिले लवला द्या
 प्रळये मेघा जेतियां सहस्र बाण सोडिले ७२ व्यापापा साव सुटला बाण
 तेणे पंच शर टाकिले खंडेन मग सोडिले सहस्र बाण सुमित्रानंदने ते वेढी
 ७३ मग लक्षाचेलु शबाण सोडिते सुमित्रानंदन कीवां बाणां वाप्रा जन्म वे
 पति आसे ते काळी ७४ तेथें शस्त्रांचें लगालें वोसान माहां दस जाति वाहोन
 वीसांचे हस्त विरोळे जाण तळपति ठाई ठाई ७५ तेथें गजमस्त वें विदारत सु
 कें ते वीगास उसळत सीरें आद्रत पडति तेथें पुरवाहत आशु हाचे ६६ आ

८

(6A)

नेवृगजशुंडाशोर वाहति तं यीनाउसावजेतळपति आसोहेसुमित्रं वे
लीखाति मानतुकावितीवान्नर ७ वीसांवेदंतविखुरलेबहंत तेवीचाळु
तेशेंआसंब्यात खेटकेंवरीतरत तेवीकुर्मजाणावे ६ आसोबहंतआस्रें
नान्नास्रें सुमित्रावरीलं केशपुत्रं दावीलींपरीत्यांसुमित्रं देहोनिपाडिलींये
विकडे ७ मगसुमित्रंकाटीलादिवबावा मुखींजहास्रस्त्रापीलेपण व्रजां
तविजुसमान व्यापायासावसुट ८ नीमीष्यनलगतांआलासावार छे
रीलेंआतिवायावेंसीर जालायेकवीजयजयकार सुरवरसुमनेंवर्यति ९
बहंसारुआटलेंदळ लंवेतप्रवेत्राले व्यापाळ रावणांपुढेंयेउनीसकळ समावा
रसांगतिपें १० सीद्दांसनांदुनिावणा त्वालेंपडेमुण्येउन मगाइंद्रजीते
धांउन सावगेनीधरीयेला ११ हणोमाझीसाहिनीधानेंगेली तेंउन्हांपर

(५)

तो निनाही देखीलं अति काया सारी खावळी पाठीमागुतु आगेला ७४ इ
 हजीत हणोगवणां प्रति होणार ते न चुक्रे वलांति आतांसी युध्यासीनी श्रीति
 जाइन त्रात्रुवधावया ७५ वातुसंगदकस उकरी घेउनीरणां आलाशकरी
 मैतुदुर्गति आवसरी आपणां भोंवतें रवीगले ७६ रत्नें वरणीयां स्नान रत्त
 वर्णवस्त्रे परिधान बीभीतकस निपातुन सर्वपधान्यसंयुक्तपा ७७ रण
 मंडळी वेलें हवन आंतुनिनी घाना दिवस्यंदन धनुष्यतुणीरत्रस्त्रे पूर्ण
 सपश्री अष्टासमवेत ७८ सारशा वीवै सोनीश उकरी मेवा आउजावोनी
 राकरी दुर्धरवारते आवसरी वर्षे वृषीवरी तेधवां ७९ तेवधानदेति पूर्ण
 क्रीवर्षे विजाप्वा प्रज्जन सीरें आणी वरणा वृषी वीतु टाति तटतरां ८० को
 ह्यान कोरी वान्तरगण पउति ते व्हंगतः प्राण वीते वगोले दउपोन लेवाना

६

(7A)

हीतयाते ८१ येद्रपठावयाजो जाति तात्काळ वरवरणात्वं इति रामसौमि
त्रतटस्तपाहति आंगिं आदत्तति सायव ८२ धनुष्यहातिवेंगळोनी राम
सौमित्रपडीले धरणी लीळावतारी व्यापपाणी शत्रुची वरणी दाविवीडो
ष ८३ शतबाणी इंद्रजिते रवीळी लिंगपसुमित्राते पुराण संख्या बाणें आर्द्र
याते वीधोनी पाडिले भुमीवरी ८४ आणी शास्त्र संख्या बाणी गंधमादन
पाडिला धरणी रविवळ संख्या बाणी ऋषभमैंद पाडिले ८५ चंद्रवळ सं
ख्याते व्हानळा सागर संख्या बाणें सपाळा सुंद मुख संख्या नीळा प्रेतवत
पाडिले ८६ सुतार्थ दिवस बाणी आंगद पाडिला समरंगणी गवयेगवाक्ष
शरभतीन्ही वर्ष संख्या बाणि विंधीले ८७ आणी संख्या वळ बाण रवीळ
लादधी मुख पाव वळोचन विद्या संख्या सायव पूर्ण सुखेनां वरी घातले

(8)

८८ रुद्रनेत्रसंख्या शर खीळाले गजवेशरीवान्नर हेमकुरगौरमुखविर
 त्यावरी युगसंख्या टाकीले ८९ सुमुख उर्मुख ज्योतिर्मुख यांचरी क्षीरासंख्या सा
 यक इतरवान्नर आसंख्य सहस्रसंख्या तारीखीळीले ९० ऐसा वगोनी आनर्थ
 खालें अरुण इंद्रजीत जयेवाद्यें वाजवीत लंवे मात्ती प्रवेशला ९१ परमहर्ष
 पुत्ररावण पुत्रास देत आर्तगण सांगोसा प्रतापगहण लुजवरी तां पुत्र रा
 या ९२ आसो वान्नर पडिले सर्व पीडर ले दोघे वीरंजीव विप्रिषण हनुमंत
 खळार्णव प्रीये प्राणराचवावे ९३ दोघे अत्यंत म्लान वदन सुंदर सुंदो वरीति
 रुदन ह्युपाति त्रैसा बाळवठीण त्रैसा विचार कुमावा ९४ तां आस्ता सगेलावा
 सरमणी प्रवर्तली ते व्हांघोर रजनी मग खुडिया पाजळोनि ते सणी रणक्षो
 धुंनी घाले ९५ माहां वसुनाळीले ते विंठां तां विरयडिले चालति रणपा ९

हस्ततेवेने दोघेजणअवल्लोविति ९६ तवंतोमाहाविरजांबुवंत पणित्ता
 सेप्रारंभकत मगतयासीसावरोनीहनुमंत वैसवीताजाहाल ७ जांबुवंत
 बोलेहनुबीववन आरेणवाकावेजीवण सुखीआहेकीरघुनंदन अ
 नुज्यासहीतसांगेसज ९६ पुंदपुंदीबोलेविभिषण नीवेष्टीतपणित्तामल
 सुप्रण लाम्बपरीसकळसैन्य भुमीवरीपडिलसे ९७ मगबोलेरुसपाळ जरी
 कोन्हीअणीलदोणांभवत तरीलामुनी आसुवासेंसकळ विरजातांवीउठ
 तियें ९८ उगवजानसतांदीनमनी औषधीआणाव्यात्वेरंवरणी हैसेहैव्रतं
 वीतेशणी मारुतासजआवेशला १ विभिषणांसीहनुमंत सांगेहोउनीस
 द्दहीत वारेजतनवरीरघुनाथ सौमित्रासहीतजीवेसी २ शीरसागरावेपै
 लपारी व्यासीकोरीयोजनेंउरी मारुतिहणेत्रीतियेप्रहरीं औषधीवेगींआणी

(५)

तों > ऐसें बोलोनी हनुमंत आकाशपंथें उडावरीत हणोयत्रास्वीआयो
 ध्यानाथ अस्तीदाताहोइतुं ४ चपळपाणी द्वय-वरण घेत उडाणांवरी उडा
 णा कीतोक्षीगळी प्रतिसुपर्ण वैकुण्ठ नीजातसे ६ कीलक्षोनीमानससरो
 वर मगळ शेपावेसत्वर ७ आवरीअंजनीकुमर सप्तद्वीपेंबोलां डिली
 ८ सप्तसमुद्रबोलां डन ९ शोणां बळते वळीयेउन जनकात्मजधोव्रह्म
 ण उभाठावलातें काळी १ आगति वीसगरातिरी कीत्रीविक्रमबळी
 वेदांरी पृथ्वीपति व्याभांडारी तक्षक जैसासंवरला २ कीतरजवळीयेउ
 नीं उभाराहेकुठारपाणी कीरिधानांवासी प्रीतीकरुनी सावधउभाठावला
 ३ आसोद्वरजोउनिहनुमंत शोणां बळते वीनवित हणोतुं परोपकारीपर्व
 ते पुण्यरूपनांदसी ४ लुसूंवरीतां वीस्मरण सबळरोगजाति वीतिबोन

(११)

तरी शरजाळीं मांमलसुमण इंद्रजीतेपाडिले ११ तरीतुंजीवदानींदाता
सत्य त्रीभुवनांमांजीयथार्थ कीर्ति ऐकोनिधावंत मीयाचक्रयेशेंआलों १२
औषधीदेउनीनिर्मळ मजबोळविंतुंनलविंवेळ तोप्रत्यक्षमूर्तिमंतनौ
लम बोलताजाळाकवीसी १३ ह्मणेमकैदाआलासीकोठुन वेंबारा मकें
वालसुमण देवासीयाऔषधी उरुंमपूर्ण त्याकुजकोठुनिप्राप्तहोति
१४ धरणीप्राप्तावी अश्रवे मकैतुर्य पेंचीसहे यावरीतोभाघवप्रीये का
येबोलताजाहाला १५ ह्मणेतुं पाषाणमंदमतिहीन कार्यकार्यकुजला
गुण नजाणातांहृदतप्राणपुर्ण गळावेसावदतोसी १६ वायसासीका
येअप्वार मद्यपीयानेणेतत्वविचार निर्दयासीधर्मशास्त्र सारासारसमजे
नां १७ हृतघ्रासीवेंचीदया हींसकासीवेंचीमाया उपरतिपैशुन्यवद्दीया

(10)

वराकाळें नहेची १८ लपणासीनावडेजेवीधर्म ज्या रासनावडेसत्त्वमेनी
 दक्षसनावडेप्रेम भजनमार्गसहसाही १९ तैसातुं अत्यंत निष्ठुर रामभजन
 नेणसीअतिपापर भुजनगतां साणसात्र उवलोननेइ नलं व्रेसी २०
 कीर्तननावडेभुतां प्रेतां उग्रनावडेनवत्तीत रवा ठासीतत्वता जपानुष्टान
 नावडे २१ हनुमंतं वीशावपुछ पसरानी द्रोणां वळवांधीलपें आवळोनी
 बळेंची उत्पारी ह्या मुठीं हुनि ने उनीयां वाळीला २२ उगवल्या आसं
 स्वसौदासीनी तैसायर्वतदीसे उहुनि कींवरतनी घेउनी तरणी हनुमंत
 विरजातसे २३ कीं सुधारसघटनेतां सुपर्ण कींलीळाक्रमळ उचलीलें प
 ण कीं सहस्रवदनं उडि उचलुन सर्वप्रापें धरीयेली २४ कीं वनव्रताट
 द्रोणां वळ वल्ली त्याची वातिसोजवळ पाजळोनी आंजनीं वाबाळ वोवा

९

(10A)

कुयेतश्रीभासांसी ॥ चतुर्थप्रहरीं ब्रह्मी सुमोहति सुवेळेसी आलामारति
तयंतो नुतनलंकापति सामो राधां वे आनंदें ॥ ४६ ॥ तो सुटला सीतळ प्रभंज
न वाली लावली वासुवास घेउन त्या वातस्यर्द्रा गमलक्षुमण सेनेसही
त उठले ॥ ४७ ॥ रुजनी संपतां पुण श्रीगणेश हीत सक्तिनी घेआपण तैसे वीवा
नरा सहित गमलक्षुमण उठते जले वेधवां ॥ ४८ ॥ कोणांवेत नुं वरी साचार घा
ये क्षतनदी से वी आनुमात्र आसे तोणां वळवसुपुत्र घेउनी परतला ते क्षणी
॥ ४९ ॥ लीळा कंठुं घेउनी वेळे बाल तैसा पर्वत श्रेणी विशाल पूर्व लळी ठेवो
नीतालाळ सुवेळेसी पातला ॥ ५० ॥ देवां सहीत बैसे शक्ती कांत तैसा नूपी वेशी
त बैसला रघुनाथ सद्गद्दीत होउनी हनुमंत राघव चरण लला ॥ ५१ ॥ जा
ला येवू वी जयजयकार प्रेमरसे दाटला रघुविर हृदइंधरी लावा यो कुमार

(11)

तोनसोतिचीसर्वथा ३२ विच्छिंदासीप्रेटलाउमांवर कीइंद्रआळंगीजयं
 तपुत्र कीसंजीवनीसाधुनीक्रवपवित्र वावस्पतिनेंआळंगीला ३३ हनुमंता
 वंनिजवदन सुणासुणांकुरवाळीरघुनंदन धन्यधन्य तोचीहीन स्वामीगौ
 रवाळहीजे ३४ श्रीधामसुणेमासतिसे तुंसर्वस्येंप्राणदाताहोसी सरली
 नाहीजोनीशी पर्वततुवांआणीला ३५ बाळहोतांअथाभूत जनकधांवो
 नीओषधीआणीत वारेतैसेंवीवे तुंपयनीश्चीत पर्वततुवांआणीला ३६
 हेसंबोळतांरघुनंदन सकळसुणतिधन्यधन्य स्वामीगौरवापुढेंपुण सुधार
 सपानतुळपें ३७ सुप्रिवादिद्वीपीधांवति हनुमंतासीआळंगीति मगवान्नसासी
 विच्छिंदापति सुणेआतांकायेपाहतापां ३८ आतांचीलुंवेवरीचढोन सक
 ळसदतांलावाआग्न तोंअष्टादशयज्ञेवान्नरघेउन नळमासतिधांवीनले

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com